

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 23 (2324) 2004 m. lapkričio mėn. 3 d.

Eina 48-tus metus

Melbourne

Maironį romantiškame dvare tapė gražuolė dailininkė

*Lietuvos gamta, istorinis, kultūros paveldas, kuriuo domisi Europa ir pasaulis.
Tytuvėnų regioninis parkas*

Šventovės

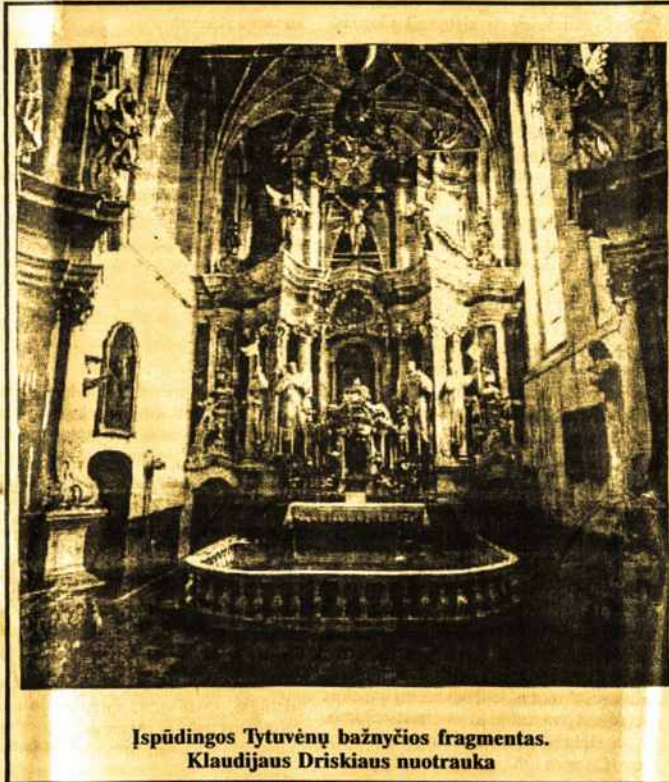
Regioninis parkas, užimantis 10571 ha plotą - iš gražiausių, paslaptlingiausių peizažų per tūkstantmečius gamtos ir josios audringųjų stichijų sudėliota mozaika. Įsteigtas siekiant išsaugoti vieningą kultūrinę bei gamtinę aplinką. Tarpu ošiančių šilų, neišbrndamų raistynų senovinės žemės salose iškilusios Šiluvos ir Tytuvėnų šventovės - katalikybės židiniai. Išsaugoti atkaklių, drąsių ir užsispyrusių žemaičių, tryptų caro kazokų arklų, kapotų šikšniniais rimbais-nagaikomis. Šventovės, kurios buldozerinio ateizmo laikais buvo niekinamos sovietinių funkcionierių, bet Dievo Motinos vardu kvietusios minias piligrimų - dorų Lietuvos patriotų, visados tikėjusių, kad mūsų laisvę mylinti tauta gyvena Marijos žemėje. Gyvena Simono Daukanto, Motiejiaus Valančiaus, Maironio, Vytės Nemunėlio (Bernardo Brazdžionio) įamžintoje šalyje. Šiluva su sakrališkąja Švč. Mergelės Marijos koplyčia bei raudonplytė bazilika yra viena iš penkių vietų Europoje, kur Marijos apsireiškimas oficialiai pripįžstamas Bažnyčios.

Tytuvėnuose, prie Bridvaišio ežero, dunkso Pilies kalnelis. Manoma, kad tai XII-XIV a. piliakalnis. Vaizdingi Gryžuvos upės pakrančių piliakalniai. Pagryžuvio parko piliakalnis vadinamas Kalvinkalniu. Dešiniajame Gryžuvos šlaite - vėl piliakalnis. Pasak padavimų, tai karžygio žmonos kapas. Ji, su sidabro papuošalais, pasirodanti mėnesėtą naktį, pučianti taurę ragą, kviečianti kovon prieš kryževius. O prie aukštiesių kūpso senas piliakalnis - Raganinės kapukai. Girdi, čia galą gavusios moteris engusios, raganos. Jas uždusinę kipšai už tai, kad raganos nujojusios piestą su auksu.

Kuršių kaimo laukai - Žemaičių nekropolis, slepiantis pilkapių, senkapių, markapių (maro aukų kapelių) paslaptis.

Prie Gryžuvos, Tytuvėnų dvare, gyveno žemaičių pažiba - gražuolė dailininkė Zofija Riomerienė. Ji ir nutapė dvasingą Maironio portretą. Poetas buvo sužavėtas ir atsidėjęs eilėmis: "Išlikis auš gyvas paveiksle tame/ Net tuomet, kai kūnas, užbertas žeme./ Išsisis, klajones užbaigęs visas!.../ Išlikis ne vienas: išlikis vardu./ Kuri sumaningai pirštelį raštu/ Nemirštamas atvaizdai dėjai varšas". Tai mažai kam žinomas eilėrašitis, surastas tapytojos archyve.

Leonardas GRUDZINSKAS

Ispūdingos Tytuvėnų bažnyčios fragmentas.
Klaudijaus Driskiaus nuotrauka

Beje, į kultūros vertybių sąrašą įtrauktas žemaičių išsaugotas Riomerių giminės mauzoliejus-koplyčia.

Baroko perlas

Daug kuo garsūs Tytuvėnai, išsistatę tarp Epušio, Giliaus ir Bridvaišio ežerų. Turtingu dvaru, sukaupusiu meno, retų knygų kolekcijas. Miestelį valdžiusiais didikais - Sapiegomis, Radvilomis, Tytuvėnuose gimė 1863 m. sukilimo didvyris ir vadas kunigas Antanas Mackevičius. Būdamas 12 metų, jis pėsčiomis nukulniavo į Vilnių. Betar naudamas baigė licejų. Įstojo į universitetą. Žavėjosi Gogolio ir Ševšenkos kūryba.

Grįžęs Varniuose baigė Kunigų seminariją. Tą seminariją, kurioje vienu metu yra mokęsi trys dainiai, trys Antanai: Strazdas, Vienožindys, Baranauskas.

Nepriklausomybės metais Tytuvėnuose kasmet vasarodavo 400-500 žmonių. Žemaičių kurorte, apsuptame kvapių pušynų, poilsiautojus stebinančio žalia vandėnų spalva Giliaus ežero, lankėsi Prezidentas Antanas

Smetona, maestro Kipras Petrauskas, Vincas Mykolaitis-Putinas.

Apie Giliaus ežerą išliko legenda. Kadaisė jo vietoje buvusi smėlio dykra, grėsmingai artėjusi prie miestelio, vienuoliai bernardinai dykrą pašventino. Įvyko stebuklas. Į vidurį šimtamečio pušyno nusileido ežeras. su aukso žuvimis - lynais, baltomis gulbėmis. Bet didžiausia įžymybė - Tytuvėnų vienuolyno architektūrinis ansamblis. Pasak italų menotyrininkų, apsilankiusių vienuolyne, tai vienas didingiausių Šiaurės Rytų Europos baroko perlų. Ansamblis - apie du šimtmečius kurtas gotikos, renesanso kūriny, vėliau apvainikuotas nuostabaus baroko grožio.

Iš kurios pusės beįvaizuotum į Tytuvėnus, tave nustebins, priblošk didingi vienuolyno bažnyčios bokštai. Vaikščiodamas po vienuolyno kiemus, sustodamas prie gulbės baltumo arkadų, jautiesi tarsi patekę Italiją, Ispaniją ar Vengriją, Čekiją. Tuomet supranti: kokius lobius, kokias meno grožybes mes turime!

Mielas Skaitytojau,

Jau liko mažas tarpsnis iki šv. Kalėdų šventės bei Naujųjų Metų. Todėl norėdami nudžiuginti šventėmis savo artimuosius, gimines, pažįstamus, organizacijas pasveikinkite per "Tėviškės Aidų" laikraštį, gyvenančius Australijoje, Lietuvoje ir kitose šalyse.

Trumpas tradicinis sveikinimas tik \$15. Gyvenančius ne Australijoje sveikinimas - nemokamas.

Sveikinimus siųskite iki gruodžio 5 d.

Primename, kad pats laikas pratęsti laikraščio prenumeratą.

"Tėviškės Aidų" redakcija ir administracija

Tulpių pelkė žydi akivarais

Žemaičiai yra žemaičiai! Žmonės, nepasiduodantys nei emocijoms, nei prievartai. Jie išsaugojo unikalų, ir Lietuvoje ir Europoje, pušyną - saulės pušų girią. Kai kurioms pušims šile - 200-300 metų! Tokių milžiniškų ženolių niekur kitur nesuras. Niūrūs, tamsūs, bet reto grožio, pasakiškų siluetų regioninio parko eglynai, kuriuose pasaulinio garso mitologas, tikras žemaitis Norbertas Vėlius apgyvendino kaukus, bildukus, žemėpačius, laumes, raganas, kipšus - geršias ir blogšias žemaičių krašto būtybes.

Šiluvos, Tytuvėnų apylinkės - mįslingiausias ledynų epochos kūriny. Čionykščiai ežerai - tarsi iš pietų į šiaurę paberti karoliai, milžinų nušviesti dangaus veidrodžiai. Ilgai malta ledo malūnų, nes žemė, kalvų šlaitai sėte nusėti rieduliais. Vienas riedulių ruožas - Rūža, arba Velniakelis. Jis, rodydamas šliaužiančio ledyno kelią, išsidriekia kelis kilometrus.

Tytuvėnų regioninio parko pelkės - tikra velnių ir laumių buveinė. Jų plotas ispūdingas - 600 ha. Šiame liūny, akivarų, plynių, tyrų pasaulyje surasi beveik visus Lietuvos pelkių tipus. Kelmės rajonas - vienas iš mažiausiai numeliuotųjų šalyje. Todėl pirmykštė, mamutų laikų išvaizdą išlaikė žemapelkės, aukštapelkės, tyrai, raistai ir balos.

Gamtos stebuklas - kabančios pelkės. Jos susidarė šaltiniams, kurie trykšta iš kalvų šlaitų, girdant dirvožemį. Tulpių pelkė spindi akivarais, kurie, sako, vakaro žarose žydi tarsi tulpės.

Žemaičių pelkės, gūdūs miškai, užvirtę griaumedžiais - ne vien nepracinamos džiunglės. Pelkės - pirmaprados gamtos ir gyvybės simbolis. Tuo didžiuojasi Žemaičių gamtosaugininkai.

"Valstiečių laikraštis"

Pasaulio sunaikinimas jau čia pat

Jau daug metų, kai mūsų Šv. Mergelė ir daug regėtojų teigia, kad baisi bausmė grėsia pasauliui paskendusį nuodėmė (kaip Sodomą ir Gomorrah. Dievas nerado nei dešimt teisiųjų ir dėl to abu miestai buvo visiškai Dievo sunaikinti). Bet tas gali būti išvengta arba sumažinta per tikinčiųjų Maldą.

Paskutiniu laiku pasaulis grąsinamas visokiausiom katastrofom. Regėtojams buvo pranešta, kad iki šiol pasaulį išgelbėjo tikinčiųjų Maldos.

Idomu, kai išvengta katastrofa turi tų pačių bendrai žinomų išpranašautų elementų: baisi ugnis, baisūs sproginiai, niekadoms nematyti potvrynai, gyvybės sunaikinimas ir kt.

Tolimesnis aprašymas yra vienas iš įžymių pavyzdžių ir paskutiniu laiku jau yra girdėtas. Šis rizikingas atsitikimas dar labiau pabrėžia, kad reikia skubėti prie Maldos, kad galėtume išvengti Sodomos ir Gomorrohs likimo.

Šį kartą Dievas parinko rusų kilmės žmogų Lt. Col. S.P.

Tai buvo po vidurnakčio, kai pirmas pavojus išjudino, požeminiam bunkerį Maskvoje, kėdėje sėdintį Lt. Col. P.

Kontrolės įrengtoji lentoj iš karto pasirodė elektriniu šriftu įrašytas žodis "PRADĖK!"

Tai buvo įsakymas, kurios jis visada bijojo, kad jam budint vieną dieną turės būti įvykdytas.

Centrinėje, iš kurios kontroliuojami sovietų masyviniai ginklai, žodis "PRADĖK", reiškia pradėti skaičiuoti kryptį, masiviam svaidomajam ginklui į numatytą objektą.

Pavojingas įspėjimas labai sužadino Lt. Col. P. Jis mėgino susikaupti visomis savo jėgomis. Jo kompiuteriai sujungti su satelitais, stebėjo sovietų apsaugą ir rodė, kad Amerika jau paleido atominį ginklą, kuris lėkė tris kartus greičiau negu garso bangos ir už penkiolikos min. Maskva bus sunaikinta.

Jį labai stebėjo uniformuoti pareigūnai. Galiausias autoritetas tame bunkerį, tai žmogus, kuris tuoj duos įsakymą komandai pradėti užpuolį prieš Vakarų. Jis laikė telefoną vienoj rankoj, o kitoj susisiekimo sistemos telefoną (Intercom). Jis tuoj duos pranešimą, kad pasaulis, kaip mes jį žinome, tuoj bus prie pabaigos. Tai nebuvo jokia mankštos pratyba. Tai buvo faktas. Kambario atmosfera buvo labai tiršta ir slopinanti.

Visa įgula buvo tam treniruojami, bet nei vienas nelaukė tos pražūtingos atsakomybės, kuri juos visus nepaprastai jaudino. Žmogus negali tikėtis tos beprotystės. Tik minučių reikalas nuo atominio karo avarijos.

Randoma šviesa blykčiojo be pertraukos: "PRADĖK, PRADĖK!" Pradėk įsakymą ir susisiek su sovietų atominių ginklų statiniais – silosais, išmėtytais po visą Sovietų Sąjungą, nuo Juodosios Jūros iki Sibiro Pacifiko pakraščiu.

Galutinis sunaikinimas jau čia pat. Atomine žiema ir mirusi planeta pasiekė Lt.

Col. P. Mintį.

Tai buvo 26-to rugsėjo Maskvos laiku, bet 25-to rugsėjo Amerikos laiku 1983m. Tai būtų buvęs labai liūdna data, III-jo Pasaulinio Karo pradžia, kuris tęstus tik kelias dienas, bet pareikalautų milijonus gyvybių iš Rytų ir Vakarų.

Ačiū Dievui tik vienam žmogui Lt. Col. P., kuris buvo treniruotas karui, bet ilgėjosi taikos. Ir sovietų ginklai liko jų žemėje.

Sovietai – visada stengėsi neatsiliti nuo Amerikos karine sistemos technologija. Susirūpinę, grūmėsi pirmą kartą, bijojo atsilikti ir dėl to bankrutavo.

Sovietų strategija buvo užimti Vakarų Europą masyviu kirčiu, kad Hitlerio Blitzkrieg atrodytų vaikų žaislas.

NATO strategija būtų sustabdyti tokį užpuolį. Jei nepasisektų, reiktų panaudoti atominį ginklą.

Jei atominis karas būtų prasidėjęs, sovietų atominiai ginklai būtų sunaikinę visą Britaniją, mažiausiai pusę Vokietijos ir Prancūzijos. Amerika būtų praradus trečdalį savo miestų ir pagrindinius struktūrinius pamatus, kaip: tiltus, kelius, kanalizacijos, elektros ir dujų konstrukcijas ir t.t. Tai didžiausias valstybės ekonominis pagrindas.

Kai Lt. Col. P. sėdosi prie savo darbo, kompiuteriai zvimbė, registruodami normalų stovį. Bet kai jie susisiekė su Oka satelitais skriejančiais apie Žemės Rutulį, jų jautrus elektroniniai pojūčiai, stebėjo Atlantą ir Amerikos pakraščius, ieškodami karinę veiklą, ypač karines bazes, atominius sproginio bandymus, išeinančius povandeninius laivus, požeminius silosus ir t.t.

Duomenys jam rodė, kad Amerika jau paleido balistinį ginklą iš Montanos. Tas ginklas jau keliauja Rusijos link. Po to dar vienas ir dar vienas. Sistemos užte užė su greita žinia, kad Amerika jau paleido penkis ginklus.

Pagrindinis kompiuteris neklaukė ką reikia daryti, jis buvo taip sukonstruotas, kad neklaustų ir niekas negalėtų panaudoti jo sistemos veikimo.

Didžiausias kaltininkas iš visų, buvo Cosmos 1382, vienas iš satelitų, kuris elektroniniu būdu susisiekęs su jų

požeminiu bunkeriu. Cosmos 1382 tik buvo pasiekęs aukščiausiasį tašką savo orbito, beveik 3,200 km. Virš Šiaurės Europos. Arktikos ledo laukai tęsiasi iki Amerikos. Jų negalima atpažinti nuo tokios aukštumos, nes žemės kreivė juos suspaudžia iki plono silucto. Linija, kuri skiria dieną nuo nakties, tęsis per visą Šiaurės Polį.

Kai saulės šviesa atsimušė į debesis, Cosmos 1382 pareiškė atreptavimą pirmąjį Amerikos ginkos skrydį, paskui visus kitus.

Netikėtina, kad iš niekur nieko, galėtų kas paleisti penkis atomines raketas. Penkos raketos nesunaikintų visos Rusijos, bet Amerika turi jų tūkstančius.

Jis nežinojo, kad gamtas krėtė juokus su viena iš jų satelitų.

Ta ankstyvesnė įspėjimo sistema buvo naujai įrengta, dar "žalia" ir nebuvo išbandyta. Lt. Col. P. Apie tai žinojo ir labai nervinosi, bijodamas padaryti neapsakomą klaidą. Turėjo griežtai nuspręsti – tai ar ne. Jis ir jo generolai buvo labai didelę įtampoj.

Zemės radarai prie Rusijos sienos nieko nerodė. Ir visa įgula bunkery pradėjo ramintis. Laikas bėgo, penkiolika min., paskui 20, ir dar joks ginklas nekrito, paskui 30. Tada jie pamatė, kad tai buvo satelito apgavystė. Po 60 min. kitas išgastis, kai į bunkerį įsibrovė vyr. kariuomenės vadas šaukdamas, kas atsitiko ir kokiom aplinkybėm tik tik neprasidėjo atominis karas.

Tai buvo satelito klaidingas signalas.

Praėjus kuriam laikui, sovietų politikai nelabai jam atleido. Lt. Col. P. Tapo tas "atpirkimo ožys" tos klaidingos apgavulės. Visą kaltę tos apgavystės užmetė jom, o ne ant sovietų blogos technologijos.

Jis buvo paguldytas į streso ligų ligoninę ir vėliau ramiai pasitraukė iš kariuomenės. Jokio įvertinimo jam nebuvo duota. Sovietų Sąjungos žmogui, kuris išjungė karo pavojų daug baicesnį už Cubos atominio ginko krizę prie 42-jus metus.

Dabar tas žmogus, kuris išgelbėjo pasaulį nuo pražūties, yra pensininkas. Jis dalijosi, savo vieno miegamojo bute, su visais tos nakties prisiminimais. Kas būtų buvę jei jis paspaustų tą myktuką?

Santrauka ir vertimas iš anglų kalbos. E.D.

LAPKRITIS

Šventės, sukaktys, įvykiai

- 1 Visi Šventieji
- 2 Vėlinės – kapų lankymas
- 7 Gimė (1938) Sigitas Tamkevičius, Kauno arkivyskupas metropolitas.
- 9 Laterano bazilikos pašventinimas (apie 324)
- 11 Šv. Martynas
- 12-21 Šv. Mergelės Marijos, Gailestingumo Motinos, atlaidai Aušros vartuose.
- 16 Šv. Aušros vartų Marija, Gailestingumo Motina.
- 18 Šv. Apaštalo Petro (1226) ir Pauliaus (1854) bazilikų Romoje pašventinimas.
- Latvijos nepriklausomybės diena.
- 20-21 Prieš 85 metus, 1919 m., Lietuvos kariuomenė ties Radviliškiu pasiekė pergalę prieš bermontininkus.
- 21 Šv. Mergelės Marijos paaukojimas šventykloje. Kristaus Karaliaus šventė.
- 28 Advento pradžia.
- 30 Prieš 785 metus, 1219 m., buvo sudaryta taikos sutartis tarp Lietuvos ir Volynės.

Kariuomenėje jaunas žmogus tampa piliečiu. Skaudu žiūrėti, kai visuomenė nežino, kad karceivis, patirdamas sunkumų, net stresų, suvokia labai svarbų dalyką, kuris, mano nuomone, yra vienas iš esminių jaunam žmogui, būtent, pajusti savo valios jėgą, gebėjimą peržengti savo ribas pirmiausia dvasioje, o taip pat ir fizines galias. Būtent tada karceivis įgauna pasitikėjimą savimi. Ir jis su tuo pasitikėjimu sugrįžta į civilinį gyvenimą, sugrįžta jau kitoks – pasikėtęs žmogus.

Tą turėtų žinoti mūsų visuomenė, kad kariuomenė padeda jaunam žmogui atrasti save, atrasti save kaip galintį, kaip sugebantį, kaip pajėgantį keisti savo gyvenimą, keisti aplinką. Apie tai turėtume dažniau ir daug plačiau kalbėti.

Gerbiamas Kapelione, Jūs turite savo asmeninį motto: "Be baimės priimti begalybės vilį ir leisti jai keisti gyvenimo kauldrienybę". Idomaus turinio epigrafas. Ar negalėtumėte jį plačiau paaiškinti?

Studijuodamas teologiją, pasidariau išvadą - kas yra amžinybė. Tai suvokimas, kad aš, katalikas kriščionis, suprantu, jog Jėzus Kristus keičia mano gyvenimą. Kitas galbūt pasakytų, kad apskritai, Dievas keičia. Tačiau svarbiausia leisti Dievui keisti, veikti mano gyvenimą visose plotmėse. Tai suvokimas, kad aš jau šiandien esu amžinas Dievo akivaizdoje ir atsakingas už visa, kas čia dedasi. Mes, žmonės, dažnai pasiduodame įtakai namuose, pasiduodame baimei, o ir įvairiems kitiems dalykams taip pat mes pasiduodame. Tuo tarpu, jeigu aš tuoj begalybės viziją – aš nepasiduodu ir darau tai, ką privalau padaryti be baimės dėl savo asmeninės egzistencijos, be baimės Dievui. Aš galiu imtis ir smulkių dalykų, vienu žodžiu, citi ir daryti tai, ką privalau daryti, kalbėti tai, ką privalau kalbėti.

(Pabaiga)

Kalbos ir knygos metai...

DIEVAS NORĖJO, KAD GIMČIAU LIETUVOJE

(Ištrauka iš parengtos spaudai Edmundo Simanaičio knygos "Privalome išlikti stiprūs". Tai seka pokalbių apie vidurinę mokyklą bebaigiantį jaunuolį, jaunąjį šaulį, šauktinį. Pateikiamas knygos sudarytojo dialogas su Ruklos igulos kapelionu, teologijos doktoru mjr. Arnoldu Valkausku)

(Tęsinys iš Nr.22)

Be to, tai yra vienintelė pergalės kovoje ir išlikimo galimybė arba bent jau garbinga žūtis.

Mūsųje vadas turi pasitikėti savo kariais ir atvirščiai – kariai savo vadu.

Ar Jums teko kada nors padėti rasti atomazgą konfliktu, kilusio tarp skyriaus vado ir karėvių?

Buvo ir ne kartą. Sekdavosi įvairiai. Man labai gaila, kad kartais suveikia baimės momentas, ne sąmoningumo, bet baimės

momentas. Suzinai kokią nors konfliktinę situaciją, pasikvieti seržantą, išklausi karėvių, o po to pasikalbi su seržantu, - kur slypi reikalo esmė? Pasitaikė labai teigiamai atveju, kai dar jauni vyrai vadai, pajutę galimybę komanduoti, imdavo ta teise piktnaudžiauti. Bet po kiek laiko tie žmonės pradėjo suvokti tikrąją savo vietą. Pasitaikydavo atveju, kai galbūt iš baimės, kilusios iš nepilnavertiškumo kompleksų,

pasireikšdavo elgsenoje agresijos požymių.

Ar Jums tekdavo pabendrauti su karėvių tėvais, kurie atvažiuodavo į dalinį?

Na, kapeliono dalia tokia - kai reikalai klostosi gerai – niekas nesikreipia. Bendravimas iš tikrųjų toks ir yra. Iškilus negerovei, pabendrauju su tėvais, dažniausiai su mamomis. Išsprendžiame vieną kitą problemą, pavyzdžiui, reaguodamas į mamos prašymą, pasidomiu jos sūnaus tarnybos eiga. Dažniausiai tai būtinai reikalai ir buitine kalba. Tokia mūsų realybė. Yra tekę važiuoti net į karėvio tėvų namus.

Ar visuomenės informavimo priemonėse, pavyzdžiui, televizijoje, spaudoje, radijuje pakankamai dėmesio skiriama karių religinio gyvenimo aktualijoms nušviesti?

Manau, kad ne, tikrai permažai. Apskritai apie visuomenę galėtume daugiau ką pasakyti. Susidariau įspūdį, kad dabartinė mūsų visuomenė, tikrai nelabai žino, ką kariuomenė veikia. Vis mažiau pašaukiama į privalomąjį karo tarnybą.

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355.

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorė Marija Geštaitienė, email: mgestautas@hotmail.com
Prenumeratos kaina metams Australijoje \$45 dol., Europoje ir Amerikoje paprastu ir oro paštu \$90 Aust. dolerių. Atskiras numeris \$1-50. Skelbimai už skilties vieną cm. \$3. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų ir pasirašytų straipsnių turinį neatsakome. Redakcija korespondencijas trumpina ir taiso savo nuožiūra.

RINKIMŲ REZULTATŲ LEMIA PILIETINĖS SAVIMONĖS LYGMUO

Edmundas SIMANAITIS

Rugsėjo 30 d. Vilniuje vykusioje konferencijoje "Piliietinis švietimas ir politinis raštingumas Lietuvoje: Kokią valstybę ir visuomenę turėsime?"

Prezidentas Valdas Adamkus, pradėdamas konferenciją, kalbėjo apie pavėluotą būtinumą ugdyti piliečių visuomenę ir paragino imtis iniciatyvos, "nes piliietinė visuomenė subręs tik tada, kada mes patys pradėsime ją brandinti, eidami švietimo keliu, pajungdami visas pozityvias mūsų visuomenės jėgas. Aš galvoju, kad šiame procese turėtų dalyvauti visa inteligentija, turėtų dalyvauti mūsų mokslo protai ir (...) pozityviai dalyvauti mūsų žiniasklaida."

Valstybės vadovo iškelto pilietinės visuomenės ugdymo aktualumą akivaizdžiai patvirtina ir dar negalutiniai rinkimų į Seimą rezultatai. Gausi okupanto represijas patyrusių tautiečių šeima, o ir dauguma lietuviškai mąstančių šalies gyventojų puikiai supranta, kad didžiosios grėsmės Lietuvos valstybingumui kilo ir tebekyla iš Rytų. Anaipol, tai ne rusofobijos apraška, o blaivus požiūris į realijas. Lietuvos narystė NATO ir Europos Sąjungoje iš esmės pakeitė geopolitinę padėtį regione. Rytų imperijos interesų smailgalys buvo pasuktas į šalies vidaus politiką. Naivu būtų nematyti, kad valstybingumo priešininkams šiek tiek pasisekė. Darbo partija daugiamandatėje surinko apie 29 proc. balsų.

Archangelsko partijos lyderis gyrėsi laimėsiąs rinkimus 50 ar net 70 proc., o tai suteiks darbiečiams galimybę vieniesiems formuoti Vyriausybę, keisti Konstituciją, taigi "konstituciniu" būdu ardyti valstybės pamatą – teisingumo sistemą. Tokių mėginimų būta – referendumas dėl "politikos be partijų" žlugo. Tada, lyg Pilypas iš kanapių, atsirado Darbo partija, nesvarbu, kad be ideologijos, bet užtat viską žadanti, ko tik reikia rinkėjams. Matyt, tokia ir buvo FSB užduotis.

Antroje vietoje su 21 proc. balsų A. Brazausko ir A. Paulausko koalicija. Socdemai turėtų atsitokėti. Jų Vyriausybė buvo pakankamai stabili, bet tokio skandalingo Seimo atsikūrusi Lietuva dar neturėjo. Šiai politinei jėgai pritrūko politinės valios neleisti įsibėgėti tolydžio didėjančiai destruktivijai, vėliau gavusiai paksižmo vardą. Rolando Pakso koalicija surinko arti 12 proc. balsų. Įvykių seka leidžia ne be pagrindo manyti, kad ir kokia iškaba besidrangstytų paksižmas, jis atsirado tos pačios svetimos spectarnybos pastangomis. Labai tikėtina laukti tariamai skirtingų politinių jėgų subdrintų pastangų, griaunant valstybėje teisingumo ir ekonomikos pamatus ir sukant valstybės politiką Kremliai palankia kryptimi. Nemanau, kad tai pavyktų.

Tėvynės Sąjunga trečioje vietoje su mažne 15 proc. balsų. Tai rodo, kad atgaunamas rinkėjų pasitikėjimas. Konservatoriai nuosekliai laikosi valstybingumo stiprinimo, krikščioniškosios moralės vertybių puoselėjimo ir rūpinasi pilietinės visuomenės ugdymu. Apie apie tai labai įtikinamai kalbėjo Prezidentas V. Adamkus.

Atrodo, kad naujasis Seimas turės pakankamai galimybių sustabdyti populistų destruktiviją. Tik ar bus jomis pasinaudota?

Ilgoka marginalinių partijų uodega neginčijamai rodo, kad Lietuvoje "generolų" nestokojama, bet kareivių tai nėra. Beje, jau apsišaukusių "generolais" ir į juos besitaikančių skaičiaus didinimu rūpinasi ta pati provokacijų ir neramumų planuotoja – svetima spectarnyba. Nedidelėje šalyje, tokioje kaip Lietuva, keturios dešimtys "partijų" ir sujaukti rinkėjų protai – senas, išmėgintas metodas pilietinės visuomenės formavimuisi stabdyti.

KOKIĄ VALSTYBĘ IR VISUOMENĘ TURĖSIME?

Edmundas SIMANAITIS

Šių metų rugsėjo 30 d. Prezidentūros Baltojoje salėje įvyko konferencija "Piliietinis švietimas ir politinis raštingumas Lietuvoje: Kokią valstybę ir visuomenę turėsime?" Renginį organizavo Piliietinės visuomenės institutas ir Valstybinis pilietinio pasipriešinimo rengimo centras prie Krašto apsaugos ministerijos.

Prezidentas ragina priimti sprendimą

Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus, pradėdamas konferenciją, kalbėjo, kad "tenka susimąstyti ar tikrai yra viskas taip blogai, kad tokiomis tamsiomis spalvomis dažomas mūsų visuomeninis politinis gyvenimas, ar tikrai mes esame atsidūrę savotiškoje visuomeninėje krizėje? (...) Aš džiaugiuosi, kad mes susirinkome čia, ne kur kitur, o šioje salėje, gal tuo pačiu pabrėždami problemos svarbumą ir mūsų visų atsakomybę, asmeniškai atsakomybę už ne tik mus pačius bet ir už visą visuomenę." Prezidentas išreiškė tvirtą nusiteikimą, kad "turėsime padaryti labai greitą sprendimą: kokią Lietuvą mes norime matyti" ir kartu apgailestavimą, jog pilietinės visuomenės ugdymo reikalais susirūpinta "gal ir pavėluotai." Valstybės vadovas pridūrė, jog reikia "pažvelgti realybei į akis", nes "piliietinė visuomenė pasaulyje yra kuriama dešimtys ir net šimtus metų, mes gi per istoriškai labai trumpą, ypatingai trumpą laiką tarpą bandomė sukurti kokią bendruomenę pas save čia, namuose."

Prezidentas įspėjo, kad "vėlgi žengiamo į kelią, net gerai nežinodami, kokios gi kliūtys ir kokie iššūkiai mūsų laukia. Būtų, sakyčiau, neleistina: sėdėti ramiai ir kažko tai laukti (...) Mes turime patys imtis aktyvios veiklos (...) ir bandyti iš net labai trumpos patirties imtis iniciatyvos, nes piliietinė visuomenė subręs tik tada, kada mes patys pradėsime ją brandinti, eidami švietimo keliu, pajungdami visas pozityvias mūsų visuomenės jėgas. Aš galvoju, kad šiame procese turėtų dalyvauti visa inteligentija, turėtų dalyvauti mūsų mokslo protai ir (...) pozityviai dalyvauti mūsų žiniasklaida."

Silpna motyvacija mokytis

Švietimo ir mokslo ministerijos sekretorius Dainius Numgaudis teigė, kad Lietuvoje besimokančių žmonių skaičius siekia tik 4,5 proc., kai tuo tarpu Vidurio Europos valstybėse šis iškalbingas rodiklis – 8,5 proc. Vėliau dr. Tadas Tamošiūnas savo pranešime išryškino motyvacijos mokytis struktūrą. Suaugusiųjų pagrindiniai stimulai mokytis yra interesai, siejami su darbo rinka, didėjančiais reikalavimais joje ir siekimu susieškoti geresnį arba papildomą darbą. Tyrimai rodo, kad darbdaviai nežymiai

Terorizmo fenomenas

dr. Jonas KUNCA, M.D.

Didesniu mastu terorizmas prasidėjo Afganistane, kai jį mėgino užimti stipri S. Sąjungos armija, kuriai pasipriešinti afganistaniečių karinės jėgos buvo per silpnos. Jie pradėjo vartoti partizaninį-teroristinį metodą. Gavo paramą iš Vakarų, kurie anuo metu buvo šalto karo stovyje su Maskva. Bin Laden, Saudi Arabijos milijonierius, atvykęs į Afganistaną padėjo kraštui pinigais ir kovotojų paruošimu naujo būdo kovai, kuri pasirodė esanti labai sėkminga. S. Sąjunga buvo priversta pasitraukti.

Palestinoje buvo panaši padėtis, kai Izraelis ne tik negrąžino 1967 m. užimtų arabų žemių, bet dar ėmė jas kolonizuoti. Palestiniečiai jokios karinės jėgos neturi. Jiem beliko priešintis teroristiniu būdu jų žemių okupantui. Tik jems Vakarai nepadėjo. Priešingai, JAV bent 11 kartų vetavo JTO Saugumo Tarybos rezoliucijas, įsakančias Izraeliui pasitraukti iš okupuotų arabų žemių ir sustabdyti žiaurią malšinimo akciją tenai. Palestiniečiai griebėsi paskutinės priemonės: suicidų teroro aktų prieš žydus ir prieš juos remiančius amerikiečius. Atsirado juos remiančių kitose musulmonų šalyse. Taip ir įvyko pirmas teroristinis antpuolis pačioje Amerikoje – Niujorke ir Vašingtone. Arabų savijudžiai sugriovė kapitalizmo šventovės bokštus ir net Pentagoną.

Įžeista pasaulinė galybė nepagalvojo apie terorizmo priežastis. Vietoje užbaigti teisingai Palestinos konfliktą įsakant Izraeliui pasitraukti iš užimtų arabų žemių, Vašingtonas, paveiktas neo-konservatorių grupės, pradėjo karo veiksmus Afganistane. Tam buvo pateisinimas. Afganistane Bin Laden buvo įsteigęs teroristų apmokymo bazes, kurių mokiniai kaip tik įvydė minėtus atentatus. JTO pritarė šitai

skatina mokytis savo darbuotojus. Dažniausiai į klausimą, kodėl respondentai niekur nesimoko, būdavo atsakoma "jau per vėlu mokytis". Taip mano ne tik vyresnio amžiaus žmonės, bet ir dešimtadalys apklaustųjų, kuriems 35-44 m., taip pat penktadalys, kuriems 45-54 m.

Politika ir kultūra nėra priešybės

Filosofas prof. Leonidas Donskis teigė norįs "pasidalinti savo samprotavimus apie akademines galimybes nuveikti kažką tai pozityvaus, kažką tai gero pilietinės visuomenės ugdymo darbe, lygiai taip pat apie švietimo ir politikos sąsajas moderniajame pasaulyje (...) Didžiosios įtampos Europos dvasios istorijoje pasiekė ir mūsų dienas. Ir šiandien tiek Vakarų šalyse, tiek dabar Lietuvoje mes galime išgirsti pakankamai skirtingų nuomonių apie tai, koks turėtų būti švietimas ir koks jis turėtų būti akademiniam gyvenime. Vieni kalba apie universitetus kaip mokslo įstaigas, specialistų rengimo įstaigas, o kiti būtų daugiau linkę akcentuoti piliečių, sąmonių žmonių, galinčių įvertinti viešąjį gyvenimą, lyderių ugdymo funkcijas. Mančiau, kad Lietuvai šiandien būtų labiau pravartu prisiminti didžiąją renesansinę patirtį, jog švietimas be moralės, švietimas be pilietinio gyvenimo yra tuščias, atsijęs nuo visuomenės gyvenimo ir niekaip negali ugdyti tikro savo miesto arba respublikos patrioto."

Filosofas kalbėjo jam įprastu būdu – laisvai, neskaitydamas teksto ir (Nukelta į 8-tą psl.)

intervencijai. Afganistanas buvo lengvai užimtas. Dabar ten jau mėginama įvesti šokią tokią demokratiją. Pamažu gal ir pavyks tai padaryti. Religinis fanatizmas ir vietovių vadukų sistema tikrai demokratijai trukdys įsigaleti.

Po laimėtos intervencijos Afganistane Vašingtonui priderėjo skubiai spręsti Palestino konfliktą, vieną iš svarbiausių terorizmo priežasčių. Deja, JAV vadai, paveikti sąmokslingų patarėjų, padarė istorinę klaidą pradėdami kariuoti su Iraku. Tokiai intervencijai nebuvo jokio pagrindo. Kad pateisinti šitą neracionalią akciją, buvo paskelbti nepagrįsti kaltinimai Irakui. Būk jis turįs masinio naikinimo ginklų ir dėl to pavojingas pasauliui, remias teroristus ir t.t.

Vėliau pasirodė, kad tai buvo išgalvoti melai, kad įtikinti amerikiečių tautą ir pasaulį tokio karo reikalingumu (pagal tos intervencijos planuotojo P. Wolfowitz žodžius.) JTO tą klastą permatė ir atsisakė palaikinti tokią akciją. Taigi tas karas buvo ne tik visiems nuostolingas, bet dar ir nelegalus. Daugiausiai nukentėjo pati Amerika. Karui su Iraku jau išleido virš 200 mlrd., neteko virš 1000 karių, liko 4000 invalidų, kuriuos teks išlaikyti visą gyvenimą ir padidino teoristų veiklą. Mat, per karą buvo apgriauti Irako miestai, vandens ir elektros įjungimai, užmušta dešimtys tūkstančių nekaltų žmonių, o po to amerikiečiai nesugebėjo atstatyti tvarkos. Dar blogiau, kad JAV prarado pasaulio pasitikėjimą ir pagarbą dėl nepaisymo tarptautinės teisės nei JTO ir paskelbimo, jog Amerikai galioja tik jos įstatymai...

Musulmonai, ypač irakiečiai, laiko didžiausiu žėdindu laikyti okupuotą jų kraštą. Vietoje dėkoti išlaisvintojam, dalis gyventojų palaiko teroristų kovą prieš okupantą. Į Iraką atskubėjo teroristai ir iš kaimyninių šalių, kaip Jordano, Sirijos, Irano. Musulmonų pasaulis Ameriką laiko savo priešu, nors ir neviešai skelbdamas. Dėl to parama kovoje su terorizmu jė nepersistengia. O be visų kraštų bendradarbiavimo JAV negalėtų susidoroti su šita žmonijos rykšte. Iki šiol terorizmo aktai apsiribojo paprastų sproginių panaudojimu. O kas atsitiktų, jei Niujorke ar kitam didmiestyje sprogtų masinio naikinimo bomba? Nežiūrint visų pastangų, tokios katastrofos išvengimas nėra garantuotas.

Norint, nenorint JAV turės keisti savo politiką ir grįžti prie bendradarbiavimo su JTO, gamtos apsaugoje, atominio nusiginklavimo ir parodyti gerą valią bei teisingumą užbaigiant Palestino konfliktą bei kaip galint greičiau pasitraukiant iš Irako, kad ir neatsiekus užsibrėžtų tikslų.

Tik toks pakeitimas JAV yra surištas su didelėm problemom. Mat, JAV laike dešimtmečiu buvo leista užimti strategines vietas vienai lobistų grupei, kuri turėjo teisę net nustatyti Vid. Rytų politiką. Jos paveiktas dabartinis prezidentas įsivėlė nereikalingą Irako karą ir dabar nežino kaip iš ten ištrukti. Taigi, dabartinio status quo pakeitimui reiktų išimtinai energingo prezidento ir racionaliesnio kongreso, o dar ir masinės gyventojų reakcijos. Sunku spėlioti, kada toks stebuklingas posukis. Bet padėtis prie to veda.

Terorizmo kovos sėkmingumas priklausys daugiau nuo JV politikos pokyčio negu nuo visų kitų pastangų.

Lidijos Šimkutės sėkmė Australijoje

Lidija Šimkutė-Pocienė

Džiugi žinia iš Australijos pasiekė Lietuvos poezijos skaitytoją: vienas Lidijos Šimkutės eilėraščių iš jos naujausiojo poezijos rinkinio „Vėjo žvilgesys“ (2003) buvo išrinktas vienu geriausių nuo 2000 metų australų eilėraščių Ketvirtame Australijos poezijos festivalyje, rengiamame Australijos Poetų sąjungos. Šio festivalio tikslas – sugyventi australų susidomėjimą šiuolaikine savo šalies poezija.

Tarp šešių geriausių šiais metais pripažintų australų poetų – Adam Aitken, Jordie Albison, Bruce Beaver, Les Murray, ir John Tranter, kurių eilėraščiai pretenduoja į „Tūkstantmečio eilėraščių“ titulą, – įrašyta lietuvių ir anglų kalbomis kuriantis Lidija Šimkutė bei jos eilėraštis „Mano tėvas“ („My father“). Australijos Nacionalinis radijas ABC programoje „Meno popietė“ transliavo aktorių skaitomus poezijos festivalio geriausiais išrinktus eilėraščius, tarp jų ir minėtą Lidijos Šimkutės eilėraščių, kurį festivalio žiuri rekomendavo žymus australų poetas ir kritikas Michael Sharkey.

Lidija Šimkutė, poezijos rinkinio „Antrasis ilgesys“ (1978, JAV), „Prisiminimų inkarai“ (1982, JAV), „Vėjas ir šaknys“ (1991, Lietuva), „Tylos erdvės. Spaces of Silence“ (1999, Lietuva), „Weisse Schatten. White Shadows“ (2000, Austrija), „The Sun Paints a Sash“ (2000, JAV), „Iš toli ir arti. Z daleka i bliska“ (2003, Lenkija) autorė, garsėja minimalistinės formos meistryste ir savitišku estetizmu siekiu. Poetės eilės publikuojamos ne tik Lietuvoje ir Australijoje, jos yra verstos į 9 užsienio kalbas: japonų, makedonietų, ispanų, italų, vokiečių, lenkų, arabų, ukrainiečių, latvių. Naujausia poezijos knyga „Vėjo žvilgesys. Wind Sheen“ (2003, Lietuva) dar kartą paliudija poetės gebėjimą išgryninti asmenines patirtis iki mitinių universalijų.

MANO TĖVAS

atsikėlė savo karste

sakydamas *tai gali būti tavo karstas ateinančiais metais*

nusibodo man čia

tarė jis

apačioj tik vanduo viršuj alkanos dulkės

jis palenkė galvą

degtuko šviesoj

nebemačiau savęs ar ko kito

Poetas M. Sharkey „Tūkstantmečio eilėraščių“ titului

pasirinktame L. Šimkutės eilėraštyje „Mano tėvas“ greičiausiai bus įvertinęs nepaprastai intymų priartėjimą prie vienos didžiųjų gyvenimo paslapčių – mirties paslapties, neleidžiančios sau primesti jokios mums žinomos patirties formos, o visgi... eilėraštis, kurio pamatus grindžia poetės sapno/vizijos vaizdinys, įstengia užčiuopti kone nepagaunamą gyvybės ir mirties jungtį.

Šio eilėraščio, kaip ir viso tomelio (beje ir ankstesniojo – „Tylos Erdvės“) eilėraščių kompozicinis principas – atsakyti pavadinimo, kaip autoriaus ir skaitytojo tarpininko (eilėraščio idėjos, o greičiau jos autorinės interpretacijos, pabrėžimo), ir jį paversti labiau integruota eilėraščio teksto dalimi. Tokiu būdu autorė išgauna ypatingą artumo, čia ir dabar vykstančios misterijos efektą, atidengdama eilėraščio sakomą pasaulio intymybę. Vos kelios eilutės ima betarpiškai apeliuoti į slapčiausią kiekvieno skaitytojo patirtį: ne/nutrūkstanti ryšį su tėvu (protėviais), su savo kūno pradžia ir dvasios tapatybe. Nuo „Odisejos“ žinomas pokalbio su mirusiais protėviais motyvas iškyla staiga: tarsi atsiveria karsto, kuriame prisikelia miręs tėvas, scena. Tik pokalbį čia pradeda ne gyvasis keliautojas, o mirusysis. Tai mirtis kreipiasi į gyvenimą, kalbina jį ir palieka jam viltingą šviesos blyksnį: mirties zonoje įmanoma keliauti toliau, užleidžiant karstą savo palikuonims. Pasitraukusiojo realybė užgožia gyvųjų pasaulį, joje nebeįmanoma „veido veidui“ būseną, kaip nebeįmanomas ir pats pokalbis. Eilėraštyje „Mano tėvas“ skaitome: – „jis palenkė galvą/ degtuko šviesoj/ nebemačiau savęs/ ar ko kito“, o rinkinyje kiek ankstėliau įkomponuotame eilėraštyje „Diena apgaubta“ lietaus, gyvybės vandens apgaubta diena veido su veidu ryšį tarsi padaugina veidrodiniais atspindžiais:

DIENA APGAUBTA lietumi

kai daiktų šešėliai virpa

veidas aidi veidą sienos tampa veidrodžiais

Gyvieji nebesugeba užtikrinti prasmingo pokalbio, nes nebelineka „veido artumo“, o E. Levino žodžiais tariant, veido artumas juk yra „prasmės gimimas“. Tėvas tampa ne pokalbio dalyviu – jis perspėja dėl artėjančios mirties, yra testamentas skelbėjas, ne „kūno“, o „dvasios“ draugas, kuris prisiima mirties šauklio, „nuncius mortis“ vaidmenį (Ph. Aries). Nūdienos pasaulis slepiantis mirtį, ją traktuodamas daugiau kaip ligą, kažką, ką galima atšaukti, palieka savo pėdsakus ir šiame eilėraštyje: amžinybės ir laikinumo sankirta, įkalinimas mirtyje, palieka dviprasmišką viltį pasitraukti iš mirties zonos. Atgimimo pažadas – uždegama liepsnelė – apakina gyvuosius, gaubiamus karsto tamsos, ir tai jie, o ne „išėję tėvai“ pasitraukia nuo prasmingo buvimo, nustodami „matyti veidus“, nebesugebėdami atsirasti prasmės užuomazgaitė.

Imelda VEDRICKAITĖ

LEONAS URBONAS

Leonas Urbonas iš „Aust. Metraščių 1983 m.“

Algis BUČINSKAS

Beieškodami su Nijole, kampelio ramioje vietoje, kur galėtumėme jaukioje aplinkoje leisti savo gyvenimo dienas, užklydome į Pictoną, kuris savotiškai traukė. Kai agentė sustojo prie namelio, kur priekyje puikavosi padanges raižanti pušis, pažvelgęs į Nijolę, pajutau, kad pagaliau gal suradome kuo norėtusi gyventi. Gale sklypo tekantis upelis ir uolėtos pakrantės galutinai pavergė mus. Palmės, susilieję su eukaliptais užtikrino, kad pagaliau atrastas ramybės kampelis. Namo vidus tapo antraciliu klausimu.

Vieną vakarą telefonu prisistatė netoliese gyvenęs kaimynas lietuvis, kuris domisi mano rašiniiais spaudoje ir norėtų užsukti.

Apie Leoną Urboną žinojau daugiau iš spaudos ir draugų pasakojimų. Dar Gedas Antanėlis, kuris lankydavosi Leono sodyboje dažnai, prie „pulkutės“ informuodavo apie mūsų garsųjį menininką.

Atvažiavo su senokai valyta mašina, atsivežė savo draugą Foxy, šunelį, kuris gerokai patyręs žmonių neapykantos, ne iš karto tapo geriausiu ir ištikimu Leonu draugu. Ilgokai truko, kol, ilgo darbo ir kantrybės pasėkoje, Leonui pasisekė įrodyti, kad ne visi žmonės yra taip pikti ir nedraugiški. Nijolei atvežė lauktuvių – jo augintų japoniškų pamidorų, kurie tikrai buvo mums neragauta staigmena, o taip pat ir šviežių grybų „iš savo miško“.

Dažnokai užsukdavo, sėdėdavo ant verandos, ką nors girksnodami, o apie ką kalbėti su Leonu temų netrūko. Mėgo pasakoti apie jaunystę, karo nuotykius. Didžiavosi, kad Vytautas Landsbergis, atvykęs į Australiją, neaplenkė ir jo sodybos, kur juodu „diskutavo“ iki ryto gaidžių. Mėgo poeziją, kurią „pylė“ atmintinai. Viena popietė, bedeklamuodamas Maironio „Čičinską“, artėjant prie pabaigos pradėjo „šlubuoti“. Paklausė ar neturiu Maironio poemų ir pasiskolinęs sekantį kartą atvežęs knygą, „išpylė“ „Čičinską“ net nemirktelėjęs. Mėgo prisiminti ir Vincą Kazoką, su kuriuo praleisdavo ilgas valandas. Įdomu buvo su juo kalbėti įvairiomis temomis.

Nuvykdavom ir mes į jo sodybą. Nijolė su pilnu puodu išvirtų barščių ar kitokių lietuviškų patiekalų. Vaikštinejo jis po labydabūnių krautuves ir, supirkęs įdomesnius kristalus bei kitus stiklus, vartojo juos statomoms

skulptūroms savo sodyboje.

Paskutiniu metu atvykdavo susinervinęs ir įniršęs, kad kaimynas pradėjo „valyti“ savas žemes ir griauti aplinką. Negalėjo sutikti su tuo, kad toks ramus gamtos kampelis vieną dieną pavirs stambia gyvenvieta. Ėjo skundėsi policijai ir kitur, nesurasdamas teisybės. Nesutarimas su kaimunu virto abipusė neapykanta, kas alino prarandantį ramybę Leoną. Pradėjo rinkti ir rašyti savo biografiją. Atnešdavo ir man vieną kitą kopiją savo rašytų

straipsnių.

Su jomoru prisimindavo savo kūrybinius pokylius, suruoštas parodas, darbų pirkėjus. Pasakojau kaip viena „poniutė“ Amerikoje, nupirkusi vieną iš jo didesnių darbų ir jau sumokėjusi pinigus, grįžusi į parodą paveikslą, „pradėjo matuoti jo plotį“. Užklausta kodėl ji tą daranti, paaiškino: „Oi, kaip malonu, kad jus čia radau, matote kur norime šį paveikslą kabinti, trūksta pločio. Kaip galvojate, maestro, iš kurios pusės geriau būtų jį nupiauti?“ Leonas ištraukęs pundeį dolerių „ponių“ painformavo, kad pinigų gražina, paveikslą neparduoda, o jei ji ką nors nori pjaustyti, tai lai pjausto savo vyrui, o ne jo paveikslą!

Įdomus, nesitaikstantis prie aplinkos, sąžiningas ir ištikimas savo įsitikinimams buvo Leonas. Dabar su gailėsčiu pagalvoju, kad dažnai užskęsdamas neradavo mūsų, palikdamas vis ką nors, ar tai savo sodo derliaus, ar kopiją kokio rašinio, ar mėgiamą knygą paskaityti. Telefono sąskaitoje paskutinis skambinimas buvo mums. Planavome paruošti kompiuteriu jo vizitines korteles, bet taip ir nesusitikome.

Gaivęs Kazio Kemežio knygą *THE CONSUMMATE ART OF LEONAS URBONAS, SKAITYDAMAS ATRADAU NE VIENĄ PASAKOTĄ ATSITIKIMĄ, KURĮ TEKO GIRDETI IŠ PATIES* Leono lūpų.

Ką galime vadinti „genijais“? Pagal *Lietuvių kalbos vadovą*: didelė įgimta kūrybinė dvasios jėga, nepaprastas talentas; tokio talento žmogaus“. Ši knyga labai gražiai suredaguota, skoningai išleista skaitytojui pristatys Lietuvos sūnų, kuris buvo mūsų tarpe ir tikrai neabejotinas didelis talentas, ryški asmenybė.

Nors mūsų pažintis buvo gana trumpa, tačiau mes abu su Nijole esame dėkingi likimui, davusiam mums galimybės pažinti ir artimiau pabendrauti su mielu ir neeiliniu talentu Leonu Urbonu.

Kas pažinojote, ar gyvenime pripuolamai girdejęte apie jį, o gal iš viso negirdėjote, rimtai siūlau įsigyti šią knygą iš autoriaus:

K.J. Kemežys
PO Box 194
Curtin ACT 26057

Knygos vertė tik \$20.00. Naudu su Nijole perskaitėme su įdomumu, tikime, kad patiks ir jums.

Melbourno Lietuvių Klubo metinis susirinkimas

Algis KAIRAITIS
Pirmininkas

Susirinkimas šiais metais įvyko 26-tą rugsėjo, sekmadienį. Nariai jame gan gausiai dalyvavo. Susilaukėme taip pat nemažai naujų narių. 2002/3 finansiniais metais į Klubą įstojo 58 asmenys, 2003/4 metais 48 asmenys. Malonu, kad Klubo dažni lankytojai jaučia parčią tapti Klubo nariais.

Nariams buvo perskaityta praėjusių metų susirinkimo protokolas, pranešta Klubo finansinis stovis ir atlikti darbai. Visi pranešimai buvo priimti. Praėjusiais metais, kaip ir anksčiau, pagrindinė mūsų užduotis dar buvo pastato remontų eiga. Ypatingai gausus lietaus vanduo įsiskverbęs į Klubo pastatą pagaliau privertė mus iš pagrindų sutvarkyti archaiską lietaus vandens nutekėjimo nuo stogo sistemą. Naujoji drenažo sistema atitinka Australijos standartus. Taip pat sugebėjome pilnai atnaujinti elektros laidus, laidų išdėstymą ir pasenusią elektros laidų centralę (switchboard). Antro aukšto patalpas apsiėmė atnaujinti-perdažyti tos organizacijos, kurios tais kambariais naudojasi.

Manome, kad Klubo pastatas dabar yra gan geros būklės ir artimoje ateityje nenumatome jokių didelių taisymo išlaidų, neskaitytą trijų nepataisomai surūdijusių oro vėsinimo įtaisų (kondicionierių) virš jubiliejinės salės ir baro salės. Pakeičiant tuos vėsinimo įtaisus ir įskaitant naujų aparatų įmontavimą teatro salėje, mūsų numatomos išlaidos būtų apie \$36,000.

Pramatant, kad artimoje ateityje įvyks daugiau parengimų, manėme, kad turėsime nemažai išlaidų įrengiant garso izoliaciją teatro salėje ir kitur. Tačiau iš miesto savivaldybės sužinojome, kad mes nesame įpareigoti tai daryti, nors ir mūsų Klubą jau baigia apsupti naujai pastatyti butai. Bet, kaip visuomet, atsirado nepramatytų kitokių išlaidų. Mes privalome žymiai plačiau praplėsti "video camera" stebėjimo sistemą, nes mažuma mūsų Kubo narių (ar jų svečiai?) nėra pakankamai rūpestingai dėl Klubo apsaugos. Apie trisdešimt penkiems Klubo nariams (organizacijų atstovams) yra patikėti Klubo raktai. Paskutinis Klubo lankytojas išeidamas iš Klubu visuomet privalo patikrinti, kad visos Klubu durys būtų užrakintos. Tai ypatingai liečia šonines, taip vadinamas „fire escape“ duris. Tokių durų pirmame aukšte (ground floor) yra net penkios. Nežiūrint mūsų perspėjimų, kai kurias duris vistiek kartais nuo karto randame iš ryto paliktas atidaras.

Iki šiol Klubu valdyba buvo formuojama daugiausia iš pirmosios kartos atstovų. Klubu valdyba administracinio pobūdžio ir net įvairius pastato taisymo darbus iki šiol, pagal krašto įstatymus, dažniausiai atlikdavo nemokamai. Baigiantis sekančiai valdybos kadencijai, tuos darbus beveik be išimties jau turės

atlikti jaunesnės kartos ir neseniai atvykę naujieji atciviai iš Lietuvos, nes trys prityrę valdybos nariai už metų baigs savo darbus. Valdybos darbas yra nelengvas ir reikalaujantis gan daug laiko. Remiantis mano paties stebėjimo rezultatais nesitikiu, kad atsiras asmenų iš jaunųjų kartų, kurie sugebės tiek savo laisvo laiko skirti Klubu reikalams. Mes nesame vieni su tokiomis bėdom – maž daug taip pat sekasi ir kitoms panašioms organizacijoms, norint surasti neapmokamų darbuotojų. Taigi peršasi išvada, kad sekančiais metais būsime priversti samdyti Klubu vedėją – menedžerį. Gaila, kad mūsų dabartinės pajamos to neleidžia daryti.

Tačiau mes turime galimybių žymiai padidinti mūsų pajamas išnuomodami klubo sales ir antro aukšto kambarius, nors tų patalpų dabartinė būklė dar nepatenkina nuomotojų reikalavimų. Tam pasiekti, visų pirma mes įvesti profesionalinaus lygio scenos apšvietimą (maždaug \$27,500) ir sutaisyti pūvančias teatro salės grindis (maždaug \$8,000 - \$10,000).

Šios kadencijos metais valdyba stengsis paruošti Klubu sales, kad būtų tinkamos pelningai nuomai. Lietuvių Klubas savo patalpas gali pasiūlyti orkestrams (jazo ir t.t.), chorams, teatro ar operos vaidinimams ar spektakliams. Taip pat turime puikią pobūvį, priėmimų salę (reception hall) su virtuve, kurios maždaug 200-250 dienų per metus taip pat laisvos. Manome, kad tinkamai panaudojus mūsų buveinės patalpas, mes ne tik padidinsime Klubu pajamas, bet ir pritrauksime daugiau jaunimo, kuriems vien tik lietuviško pobūdžio renginiai yra jau nusibodę. Džiaugiamės, kad Australijos Jaunimo Sąjungos nariai (broliai Antanaičiai) pasisiūlė atlikti didelę dalį paruošiamųjų darbų („market research“ ir t.t.), kurie yra būtini prieš apsiimančiam Klubu patalpas plačiau įvairiems parengimams panaudoti.

Pagal mūsų įstatus šiais metais iš aštuonių kandidatų turėjome išrinkti penkis valdybos narius. Valdybos nariai pasiskirstė pareigomis, kaip nurodyta toliau:

Algis Kairaitis – pirmininkas,
Zigmas Augaitis – vice pirmininkas ir patalpų administratorius,
Andrew Meiliūnas – sekretorius ir baro išdininkas,
Arūnas Skimbirauskas – išdininkas
Zigmas Poškaitis - Klubu pastato priežiūra.

Kandidatais liko: H. Malakūnas, G. Statkus ir M. Geštautienė. Visi kandidatai ir kiti Klubu nariai, kurie nori prisidėti prie valdybos darbų yra visuomet kviečiami dalyvauti valdybos posėdžiuose. Darbininkų pas mus niekuomet nebus per daug.

„Šaltinio“ vaikų rėmėjas - lietuvis iš Australijos

Justinas Varkalis su „Šaltinio“ vaikų globos namų auklėtine

Rūta JANKUVIENĖ

Šiaulių vaikų globos namų „Šaltinis“ auklėtinius su dovanomis vėl aplankė Justinas Varkalis iš Australijos.

Prieš šešerius metus užmezgęs draugystę su „Šaltinio“ vaikais vieną jų grupę nuolat globoja. Lanko, kai tik atvažiuoja vasaros praleisti į Lietuvą ir Šiaulius, kuriuose ilgai gyvena ir dirbo. Užsuka su vaikais pabendrauti, pažaišti. „Šaltinio“ auklėtiniai nesidrovi remėją vadinti dėdė Justinu.

J. Varkalis „Šaltinio“ vaikams yra nupirkęs spalvotą televizorių, šiais metais dovanavo muzikinį centrą ir kompaktinių diskų su pasakomis ir dainelėmis. Grupės auklėtoja Vilė Stecenko sako, jog Globos namų vaikams reikia ne vien dovanų, bet ir bendravimo.

Vaikai nedaug tokių svečių sulaukia. Vienas iš jų – J. Varkalis. Dar grupė džiaugiasi draugyste su Šiaulių rajono Zubovų pagrindinės mokyklos moksleiviais.

Lietuvos ir Australijos pilietybes turintis J. Varkalis visą gyvenimą dirbo elektriku. Didelių turtų nesukrovė, bet sako: „Jeigu žmogus turi pinigų, tai reikia remti gyvenimo nuskriaustus vaikus“.

J. Varkalio dukra Vida Rutkauskas, gyvenanti Australijoje,

laikosi tokių nuostatų, kaip ir tėvas. Ji į savo šeimą priėmė ir išaugino du našlaičius: Čilėje per pervesmą tėvų netekusius broliuką ir sesutę.

J. Varkalis šią savaitę išvyksta į Australiją. „Šaltinio“ globotinių grupės auklėtojai rėmėjas prisipažino nuogastaujantis, jog kažin ar pasiryš kitais metais vėl atvažiuoti į Lietuvą: 88 metų sulaukusiam vyriškiui tokia kelionė gali būti per sunki.

P.S. Justinas Varkalis – tylus, ramus žmogus, kalbinamas labai nenoriai prasitaria apie savo labdaros darbus. Jis yra daug padėjęs Lietuvos žmonėms. Be minėtų vaikų globos namų „Šaltinis“, yra parėmęs Kuršėnuose gyvenančią šeimą, auginančią dvi ligotas dukreles, Kretingos vienuolyną, Dotnuvos bažnyčios remonto darbus, Petrašiūnų bažnyčią, kuriai Smetonos laikais jis pats priklausė, tėvus Stanislovą Paberžę ir Adomą Pažaislyje bei Petrašiūnuose, o taip pat Kauno Priskėlimo bažnyčią.

Šiaulių vaikų globos namai „Šaltinis“ prašo pagalbos iš geros valios žmonių parenti vaikučius, esančius šiuose namuose. Aukas įsiūti: Šiaulių vaikų globos namai „Šaltinis“ Įmonės kodas 9101542

LT 27 7300010002407886
AB Bankas HANSA Bankas
Banko kodas 73000

Iš „Šiaulių krašto“/V.R.

PRANEŠIMAS MELBOURNO „DAINOS SAMBŪRIS“

kviečia visus į **Jubiliejinį 55 metų koncertą**, sekmadienį, lapkričio 21-ą dieną, 1.30 val. po pietų – Lietuvių Namuose.

Pirmoje dalyje išgirsite įvairias dainas – o antroje dalyje choristai suvaidins *čigonų vakaronę*. Kodėl „čigonų vakaronė?“ Todėl, kad kas metai ką nors sambūričiai sugalvoja savo metiniam koncertui. Na, o šiemet kažkas neįprasto. O gal ir patiks? Pasižiūrėsim!

Po koncerto bus kavutė. Bilietai \$15 – jaunimas žemiau 15 metų veltui. **Laukiame visų!** Choro valdyba

Melbourno „Dainos Sambūris“ 2004 m.

Iš knygos "PO EUKALIPTAIS"

Alė LIUBINIENĖ
(Tęsinys iš praeito nr.)

Alė su mama grėbia priekyje prie pasiūrės vištoms

KAIMYNAI

Mano tėvo priežiūra, kieme ilgai netrukus pirmos daržovės sudygo. Ilgiau užtruko svogūnams ir salotoms įsisknėti, kadangi jis niekada nepamiršo jų palaistyti, tai jos greitai įsigavo, nežūrint karšto oro.

Mano mama pasisodino gėlių priekyje namo: gvazdikų, petunijų ir kitų. Geriausiai augo pelargonijos (geraniums), kurios žydėjo bemaž visus metus.

Mes greitai pradėjom valgyti namuose užaugintus ridikėlius, svogūnus, salotas ir kitokias daržoves. Gale vasaros turėjom tiek daug pomidorų ir agurkų, kad užteko ne tik mums, bet ir visiems kitiems, kurie gyveno su mumis.

- Žiūrėk, Alė, - mamos veidas nušvito, kai ji nusiskynė pirmą pelargonijos žiedą. Ji su ja taip džiaugėsi, lyg būtų buvęs bijūno žiedas.

- Aš surasiu vazą jai įmerkti, - nubėgavo jos paieškoti, bet radau tik nuskilusią stiklinę.

- Hm... Kur aš ją padėsiu? Žinoma, ant valgomos stalo. Čia mes visi galėsim ją pasidžiaugti, - ji čiaušėjo, padėdama stiklinę su pelargonijos gėle.

Mano tėvo ūpas pamažu pagerėjo ir girdėjau jį juokiantis dažniau ir dažniau. Jis mielai padėjo Katinui dirbti prie jo pasiūrės, ir dar labiau pasidalinti buteliu alaus, ar išerti po stiklinuką vodkos, po dienos darbo.

- Mums reikia pailsinti mūsų raumenis, - buvo jų pasiteisinimas.

Kartais mama irgi ten nucidavo, palaikyti draugystę Katinienei, o gal prižiūrėti tėvą, kad jo raumenys per daug neatsileistų.

Tuo pačiu laiku mano mama turėjo dalintis mūsų namu su kitomis šeimomis. Kartais virtuvėje būdavo ir nesupratimų.

- Kas pervirė pieną ant krosnies ir nenuvalė? - girdėjau mamą ieškant kaltininkės.

- Tikriausiai buvo mano vyras. Jis niekada nieko gerai nepadarė, - Balčienė bumbėjo valydamas.

- Aš nesuprantu kaip tas vargšas žmogus apsikencia su ta boba? Kas yra girdėjęs, kad vyras virtų ir prosytų vaikų rūbus, įskaitant žmonos apatinukus? - Doremenkienė pašnibždėjo mamai į ausį, jai išėjus. Abi paplupo juokais, lyg būtų nuodėmė padėti namų ruošą savo šeimoje.

Kitu atveju mačiau Doremenkienę užpykusią.

- Man jau nusibodo nuleisti išmatas išvietėje po kitų pasinaudojimo.

- Tu geriau pasakyk tai savo vyrui, o ne man, - mama jai atsėvė.

- Ponia, mano vyras nėra laukinis. Tikriausiai buvo tavo, - abi moteriškės paraudonavo užsigavusios.

- Nustokit ginčytis dėl nieko. Greičiausiai buvo vaikai, kurie pamiršta nutraukti vandenį, - Balčienė išgelbėjo jas nuo rimto susikivirčinimo.

Bet nežūrint vieno kito moterų susiginčino, didesnį laiką mes gyvenom taikoje po vieno stogu. Balčiai ir Doremenkos turėjo garantiją iš mano tėvų, kad galės gyventi su mumis iki susitaupys pakankamai pinigų nusipirkti savo namus.

Su laiku visos trys šeimos pripratom prie vieni kitų. Kai kuriais vakarais stebuklingai atsiradavo butelis vodkos tarp vyrų ir lyg užburta ištuštedavo, kol jie sėdėjo

ant laiptų šnekučiuodami arba prisimindami senus laikus.

Ir taip, galų gale, šitie vyrai vėl galėjo ramiai miegoti naktimis, kai jiems padarytos skriaudos praeityje pradėjo pamažu užgyti. Man atrodė, kad mano tėvai ir jų draugai kasdieną stiprėjo ir jautėsi saugesni Australijoje. Jie daugiau neabejojo, kad buvo įvertinami šitam krašte kaip žmonės ir priimti kaip lygus tarp vietinių gyventojų.

PONIA D.

Dabar mūsų šeima dirbo ir taupė kaip bešmanė. Mano brolis ir aš atidavėm visus savo uždirbtus pinigus tėvams, mokėti už namą, baldus ir nupirkti kitus būtinai reikalingus daiktus.

- Ale, ponias D. man pažadėjo tau darbą, - vieną dieną mama nustebino mane.

- Bet man patinka siūti kojinių siūles ir man nereikia taip anksti keltis važiuoti į darbą kaip tau.

- Gal būt tau ir patinka, bet jie tau tik moka nepilnametės algą. O tu daug neuždirbi ant vėlinio darbo.

- Bet aš dar tebesu jauniki...

- Nustok ginčijusi su manim. Kiek kartų man reikia tau sakyti, kad ponias D. man pažadėjo mokėti tau pilną algą, jeigu tu netinginausi ir gerai dirbsi.

- Bet... Bet... Bet aš nemoku siūti stanikų - ginčijausi su ja nenorėdama keisti darbą.

- Jeigu tu pasistengi, ilgai netrukus tau išmoksi, - mano mama kaip visada žinojo geriau negu aš pati. Ir taip nelaimėjus su ją ginčo, palikau savo darbą ir sutikau eiti dirbti į stanikų fabriką.

- Ale, kelkis. Užtrunka daugiau kaip valandą nuvažiuoti į Fitzroy. Ponia D. pyksta, jeigu darbininkės vėluoja.

- Bet dar per anksti... nėra nei šešių... - sumurmėjau, raižydama si lovoje.

- Nesiginčyk su manim. Daryk kaip aš tau sakau, - ji barė mane, bėgdama į virtuvę užvirti pusryčių arbatos.

Neužilgo visas namas sukilo. Krapštydama akis, aš nuvėžiojau į vonią greitai apsiprausti, kad paliuosuočiau kriauklę kitiems, kurie jau laukė eilėje. Tas pats darėsi ir virtuvėje. Ten visos darėme sumuštinis pasiimti pietums ir prabėgoms valgėm pusryčius, o po chaotiško ryto, vėl ristele bėgom į stotį nepramesti 6.45 traukinį į miestą.

Išlipę Spencer Street stotyje, vėl tekino bėgom į Bourke gatvę į tramvajų, kuris važiuo į Smith gatvę, Fitzroy.

- Ale, pirk bilietus tik iki Gertrude gatvės. Iš ten pėsčiom nueisim į fabriką. Tas mums sutauyps po vieną peną kiekvieną kartą perkant bilietą, keturis penus per abi dienas, du šilingus ir keturis penus į savaitę. Už tą galim nusipirkti pusantro tuzino kiaušinių, - ji man priminė. Mano mama buvo tikras genijus taupymui. Niekada negalėjau atsistebėti jos sumanumu.

Puskelėje Smith gatvėje, ji pasisuko į mažą gatvelę, praėję fabriką, įėjom į jį. - Ale, nepamiršk gražiai elgtis ten, kad man nepadarytum gėdos, - ji mane įspėjo.

Viduje, pasijuto kvapas

Pakalbėkime apie sveikatą...

Kūnas gydo pats save

Jau šimtą metų Amerikos medicinoje atskirą gydymo sistemą sudaro natūropatija, kurios principai grindžiami prielaida, kad kūnas gydo pats save.

Gydytojai natūropatai skatina natūralų kūno gijimą: ūminėms ir lėtinėms ligoms gydyti taikoma atitinkama mityba, vaistažolių ir botaninė homeopatija, tradicinė kinų medicina, gydymas giziniais pratimais ir kt. Čia derėtų prisiminti Mažojoje Lietuvoje gyvenusį lietuvių rašytoją, filosofą, kultūros veikėją Vydūną (tikr. Vilhelmas Storosta) (1868-1953). Vydūno sveikatos filosofija žmogų ragina kreiptis į autoritetingiausių ir patikimiausių sveikatos saugotoją - dvasinį pradą pačiame savyje.

sutroškusio, dulkėto oro.

Lipant laiptais paskui ją, mane pagavo nerimas. Jėjusios darbo salę, mes turėjom dar pora minučių laukti švilpuko. Mama pasididžiudama pristatė mane savo draugei.

- Zdrastie (Labas), Ale. Esu tikra, kad tau čionai irgi patiks dirbti su mumis, - šypsodamasi, apvalaus veido, žema, storulė ukrainietė man padavė ranką.

Iš tolo pamačiau gražiai apsirengusią poniją, mamos amžiaus, ateinant pas tave.

- Ah... Šita yra tu dukterė?

- Taip, ponias D.

- O koks tavo vardas, mergina? - gerai apžiūrėjęs mane, paklausė.

- Alė, Alė... - aš pašnibždėjau, jausdamasi, lyg būčiau buvusi avis pardavimui garde.

- Ale, einam su manim.

Nerami, tarp kaukiančių fabriko mašinų, aš sekiau ją spėliodama ar man užteks siūti ant vienos, o gal reikės net visas išmokti vartoti.

- Šita mašina bus tavo. Sėskis ir parodyk man, kaip gerai tu moki siūti - ponias D. atidžiai apžiūrėjęs mane padavė gabalą medžiagos.

Atsisėdama ant kėdės, dairiausi aplinkui kaip kitos siuvo. Netyčia paspaudžiau pedalį po stalą. Mašina man netikėtai sukaukė. Aš pašokau nuo jos ir iš baimės pasileidau bėgti šaukdama: - Grįžk atgal, Ale, ponias D., mirdama iš juoko pašaukė mane.

Kitos mašinistės kambaryje irgi kikenė. Susigėdinus, grįžau atgal ir atsisėdus ant kėdės bijojau pajudinti net ir pirštą.

- Tavo mama man nesakė, kad tu nemoki siūti su industriną mašina.

- Atsiprašau, ponias D... Aš nemoku... Atsiprašau... Aš tik kojines žinau kaip siūti.

Ir taip per pora savaitių, prie jos priežiūros, išmokau valdyti šitą siuovą mašiną.

- Ponia D., kada galiu pradėti uždirbti gerus pinigus? Gal galiu jau dabar? - kasdieną nedaviau jai ramybės.

- Jeigu tu taip jau nori, gali pradėti ir šiandien, - jai nusibodus mano zirzimas, ji sutiko.

- O, taip... Prašau... Ačiū, ponias D., - trokštanti uždirbti daugiau pinigų, jai dėkojau.

- Eik š su manim, - ji parodė kitą galą dirbtuvės.

Ten ji mane pasodino prie kitos mašinos, įvėrė galą ritinio siauros medžiagos į kažkokį geležinį įtaisą, kuris sulenkė tą medžiagą į staniko petnešas, ir paliepė man.

- Paspausk pedalį, o mašina pati susiūs jas. Manau sugebėsi tą daryti?

- O taip, ponias D... Taip... - skubiai atsakiau. Ji man nusišypsojo.

(Bus daugiau)

Tik stipri dvasia gali suteikti kūnui jėgų. Žmogus turi atsispirti jį užvaldyti siekiantiems gyvyliškiems gaivalams, kurie jį gundo patirti malonumą patenkinant savo geidulius.

Daugelį ligų galima išgydyti pačiam atitinkamai sutvarkius savo mitybą. Savo teiginių pagrįstumą filosofas patikrino pats, įveikdamas sunkią, o gal ir nepagydomą ligą. Jo biografas poetas Salys Šemerys apie tai rašė:

"Vydūno tėvas buvo sergalingas ir silpnos sveikatos. Pats Vydūnas ne tik sirgo ir buvo nesveikas, bet jau buvo mirties kandidatas, kai jam sukako 18 metų. Vydūnas, kai užvalgydavo mėsos, tai alpavo, o visų vartojamas normalus maistas jo sveikatai buvo kenksmingas. Laimė, pakliuvo jam į rankas viena anglų biologo knyga apie mitybos filosofiją. Pagal tos knygos nurodymus jis sudarė, kokie produktai jam yra naudingi, o kurie žalingi. Vartojo tik tokį maistą, kuris jam ėjo į sveikatą. Todėl jis negėrė nei kavos, nei arbatos, nevalgė nei duonos, nei pyrago, nei mėsos, ir t.t. Valgė riešutus, nemaltus kviečius, rugius, medų, vaisius, daržoves ir t.t. Griėčiai laikydamasis savo nusistatytos dietos, jis buvo sveikas, darbingas ir sulaukė gana senovą amžių".

Visus būdus, kuriais pavyko įveikti negalią, Vydūnas aprašė knygoje "Sveikata, jaunumas, grožė". Deja, filosofo teigto gyvenimo būdo tikrų išpažinėjų per visą XX amžių Lietuvoje buvo ne per daugiausia. Gal tikrai savam krašte sunku būti pranašu? Dabar tūlas, susidomėjęs jam atrodančia nauja gydymosi sistema - natūropatija, gal nė neitaria girdis daugiabalsį Vydūno mokymo aidą. Maža to! Rašytojas Prans Antalkis (Pranas Mikalauskas), bene karščiausiai sklaidęs sunkią ligą padėjusias įveikti Vydūno idėjas, prieš ketvirtį amžiaus parašė dokumentinę apybraižą "Nepažįstamas Vydūnas", kurioje mini dabar mažai kam žinomą to meto asmenybę - gydytoją Kazimierą Stankevičių.

Jaunystėje, caro žandarų persekiojamas už draudžiamų lietuviškų raštų skaitymą ir platinimą, Kazimieras pabėgė į Vokietiją, iš kur Vydūno padedamas išplaukė į Ameriką, kur gyveno jo dėdė. Tačiau šis sūnėną priėmė nesvetingai, išvieviui teko dirbti sunkiausius darbus. Išmokęs anglų kalbą, Kazimieras susizavėjo rašytojo Džeko Londono knygomis ir kelias jų, turėdamas labai gerą atmintį, išmoko atmintinai. Tokių gabumų nustebinti draugai paragino jį nuvažiuoti pas patį rašytoją. Džekui Londonui jaunas, gabus džuokas taip pat padarė įspūdį. Rašytojo globojamas jis baigė Honolulu universiteto medicinos fakultetą, tapo chirurgu. Pirmajame pasauliniame kare dalyvavo mūšiuose su vokiečiais, buvo sunkiai sužeistas. Kazimierą sukrėtė jo geradari Džeko Londono mirtis 1916 metais, kare patirti baisumai.

Gilindamasis į žmonių ligų priežastis ir savo profesijos paskirtį jis dar kartą įsitikino, jog atsakymas slypi jo atmintinai žinomoje ir vis kaunamoje Vydūno knygoje "Sveikata, jaunumas, grožė": daugiausia blogybių kyla dėl netinkamų gyvenimo įpročių. Jis ėmė propaguoti vegetarišką mitybą, rūpintis uždrausti gyvulių skerdimą. Naujovišką mitybos supratimą išdėstė savo veikale "Maisto chemija ir jos kombinacijos", kurį atpasakojo platesniais sluoksniais skirtoje knygelėje "Kaip gyventi pirmą šimtą metų". Įsteigė dvi klinikas, kuriose taikomą gydymą pavadino... natūropatija. Lankydamasis Lietuvoje irgi sklaidė savo idėjas, tačiau daugumos liko nesuprastas... Taip prie šiuolaikinės natūropatijos ištakų įmintos ir lietuvių pėdos, gal netgi arčiausiai, ir geriausiai juos pagerbtume ne paminklais, o įvėndami jų nurodymais. "Valstiečių kraštis"

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Gyvojo Rožančiaus Brolija lapkričio mėnesį meldžiasi už mirusius.

Dėmesio

Kviečiame visus į pasikalbėjimą su iš Lietuvos atvykusiu PLB pirmininku, Gabrielium Žemkalniu. Pasikalbėjimas įvyks sekmadienį lapkričio 7 d., 1.00 val. p.p. Jubiliejinėje Salėje, Melbourno Lietuvių Namuose. Po pasikalbėjimo bus pristatyta knyga "Lito užkulisiai" apie Kęstučio Lyniko vaidmenį atkurto lito istorijoje.

ALB Melbourno Apylinkės Valdyba

Pranešimas Melburno Pensininkų Sąjungos nariams

Paskutinis šių metų susirinkimas bus lapkričio mėn. 9 dieną, 11 val.

Tai bus ir paskutinė proga užsirašyti Kalėdinių švenčių vaišėms, kurios bus gruodžio mėn., 14 d., 11 val. Lietuvių namuose.

MPS sekretorė

Pranešimas Melbourno parapijiečiams

Lapkričio 14 d., sekmadienį įvyks visuotinis Melbourno Parapijos narių susirinkimas 1.30 val. p.p., Lietuvių namuose.

Parapijos Tarybos valdyba

Kariuomenės šventės minėjimas Melbourn

įvyksta lapkričio mėn. 28 d. sekančia tvarka:

1. Iškilmingos pamaldos Švč. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje 11 val.
2. Tolimesnė minėjimo tąsa vyksta Lietuvių Namuose, koncertų salėje 1.30 val. p.p.

Kviečiame organizacijas pamaldose dalyvauti su vėliavomis.

LKV S-gos "Ramovė" Melb. Škyriaus valdyba

A. † A. ANTANAS JAKUTIS

(1921.10.23 - 2004.9.26)

Mūsų maža tauta pasaulio įvykių sukuriuose išblaškyta po visas pasaulio šalis. Maža jos delelė atsidūrė ir tolimame Pietų kryžiaus kontinente, kur skirtingame klimato ir gyvenimo sąlygose teko susirasti pastogę. Po keletos dešimties įsikūrimo ir sunkaus darbo metų, sulaukę vyresnio amžiaus, iškeliaujame Amžinybėn. Nors ši žemė svetinga ir suteikė prieglaudą, bet amžinajam poilsiui šalta, o toluoje šaukia paliktas tėviškės smėlio kalnelis, kur ilsisi protėvai, seneliai ir tėvai.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, Antanas neprisiruošė aplankyti savo tėviškės, kur jo laukė trys seserys: Ona, Angelė ir Aldona su šeimomis. Tik Aldonos sūnus Saulius aplankė prieš 15 metų tolimoje šalyje gyvenantį dėdę ir praleido keletą savaitių jo namuose.

Antanas gimė ūkininkų šeimoje 1921 spalio 23-čią Nemeikščių kaime, Utenos valsčiuje ir apskrityje. Jau nuo mažens mėgo medžio darbus ir mokėsi staliaus amato. 1944 gegužės mėnesį stojo į generolo Plechavičiaus organizuojamą vietinę rinktinę ir kovoje su lenkais, prie Ašmenos, buvo sužeistas ir atsidūrė Vilniaus ligoninėje. Artėjant sovietams, brolis Bronius slapta iš Vilniaus ligoninės jį pasiėmė ir abu pasitraukė į Vokietiją. Brolis Bronius išvyko į

Kanadą, o Antanas 1947 metais pirmuoju pabaltiečių transportu atvyko į Australiją ir dirbo įvairiose statybose. Brolis 1991 metais Kanadoje mirė. Vyriausioji sesuo Onutė mirė Lietuvoje 2000 metais. Liko dvi seserys, neištekėjusi Angelė ir Aldona su šeima.

Antanas priklausė Lietuvių bendruomenei, ramovėnams ir Adelaidės lietuvių Šv. Kazimiero parapijai. Ištikimai ir reguliariai lankė sekmadienio pamaldas ir visus lietuviškus parengimus, skaitė lietuvišką spaudą. Talkininkavo ruošiant Adelaidės lietuvių katalikų centrą ir buvo išrinktas į Parapijos tarybą ir joje išdirbo keletą metų. Buvo darbštus, ramaus būdo. Amžiaus našta pamažu sunkino žingsnius. Gyveno vienišą gyvenimą ir mirtis jį aplankė netikėtai jo namuose š.m. rugsėjo 26-tą.

Po Rožinio ir gedulingų pamaldų, kurias atnašavo ir pasakė pamokslą kun. J.N. Petraitis, Antanas palydėtas amžinam poilsiui į Centennial Park kapines.

Atsisveikinimo žodį Lietuvių Caritas Inc. vardu tarė V. Baltutis, o ramovėnų – Jonas Bočiulis. Iš kapinių visi susirinko šermenimis, kuriuos paruošė Adelaidės lietuvių katalikų moterų draugijos valdyba.

Po ilgos ir permainingos gyvenimo kelionės, priimk, Viešpatie, Antaną į savo Prieglobstį!

V. Baltutis

Viktorą Šukevičių prisimenant

Laikas nenumaldomai skuba atnešdamas džiaugsmus bet ir skausmus.

Prieš pora metų, t.y. 2002 m. lapkričio 7 dieną atsisveikinome su Melbourno Šaulių Vytenio kuopos vadu Viktoru Šukevičiumi.

Kas sekmadienį susirinkę prie stalo mes pasigendame tavęs, Viktorai. Pats didžiausias skausmas kada netenki artimo žmogaus, su kuriuo pragyventas ir nucas ilgas gyvenimo kelias. Vesna nepamiršta mūsų ir kartu tavęs.

Daugelį metų ji lydėjo tave į šiuos namus. Kantriai laukdama kada po pasibuvimo reikėdavo važiuoti į namus. Nors ir nemokėdama kalbėti tavo gimtąja lietuviška kalba, ji noriai dalyvaudavo parengimuose.

Jos šiltos ir mielos rankos slaugė tave sunkioje ligoje. Kiek

V. Šukevičius, jaunystės metais

galėdama mažino tavo skausmus.

Nors tu iliesi amžino poilsio buveinėje, tavo žmona Vesna dažnas svečias Lietuvių namuose ir noriai bendrauja su tavo buvusiais draugais. Ji ištikimai vykdo tavo prašymą "Tik nepamiršk mano draugų".

M. Geštautienė

A. † A. Marceli Klimaitei mirus,

giliai užjaučiame močiutę Eleną Juškevičienę, jos šeimą ir gimines.
Melburno Pensininkų Sąjunga

A. † A. Marceli Klimaitei mirus,

giliai užjaučiame močiutę Rožę Klimienę, jos šeimą mylimai anūkei mirus.
Melburno Pensininkų Sąjunga

Žmogaus gyvenimas - kaip krintanti žvaigždė
Taip ryškiai švietė ir staiga užgeso...

Mylimai dukrai Marceli staiga mirus, mūsų choristą Algį Klimą, jo šeimą ir artimuosius, sunkioje netekties valandoje, nuoširdžiai užjaučiame.
Melbourno "Dainos Sambūrio" choristai ir dirigentė

Brolius Vyčius Eugenijų, Justiną ir Saulių Klimus, staiga netekus mylimos sesutės Marcelės užjaučiame ir liūdime kartu su Jumis.

"Džiugo" tuntas

Mirus, A. † A. Marceli Klimaitei,

močiutei Elenai Juškevičienei, jos šeimai ir giminei reiškiame gilią užuojautą.

M. Matulionienė
S. Grybienė
A. Vyšniauskienė
Z. Poškaitis
B. Petkevičienė
D. Zolienė
J. Kemežienė
O. Szentimrey

A. † A. Marceli Klimaitei mirus,

reiškiame gilią užuojautą Elenutei Juškevičienei netekus mylimos anūkės, jos šeimai ir giminei.

Melbourno Lietuvių Katalikų Moterų Draugija

Rožę Klimienę nuoširdžiai užjaučiame

mylimai anūkei Marceli Klimaitei staiga mirus, užjaučia Melbourno Lietuvių Katalikų Moterų Draugijos narės

Australijos Lietuvių Fondui aukojo:

\$1000 E. Korsakaitė-Daugvila (\$2000), \$50 V. Aukštietis (\$660), a.a. Augaičių šeimos atminimui \$50 Z. Augaitis (\$715), a.a. A. Raudžio atminimui \$30 Z. Prašmutaitė (\$310), po \$20 B. Prašmutaitė (\$605), A. ir J.

Šimkai (\$835), a.a. V. Skeivio atminimui \$10 B. Prašmutaitė (\$615).

Valdybos vardu dėkoju už aukas.

Audrius Balbata, ALF išdininkas.

XXIII AUSTRALIJOS LIETUVIŲ DIENOS

Kai kurie pakeitimai

Lietuvių Dienos artėja, ir staiga žiūrim, kad ne viskas eina "kaip sviestu patepta". Nemažoniai staigmeną mums iškrėtė "Arts House", kur turėjo vykti mūsų dailės ir tautodailės parodos. Taip džiaugėmės, kad visai arti, čia pat už kampo nuo Lietuvių Namų. Viskas buvo gražiai sutarta, o jie staiga sugalvojo, kad patogiausias laikas daryti

salių remontus yra Kalėdų – Naujų Metų tarpušventyje! Ką gi – neduoda tai neduoda, prieš vėją nepapūsi.

Bet gerai, kad tas vėjas tik labai netoli mus nupūtė. Dailės parodai gavom gerą salę netoli Lietuvių Namų, pėsčiom gal 30 minučių. Horti Hall yra 31 Victoria str. Melbourne. (Melway žemėlapyje 2B, F-12 pavadinimas yra "Vic. Agricultural Hall"). Tenai gražiai sutilps dailės paroda, tačiau tautodaile teks pasigėrėti Lietuvių Namuose.

Tautodailės parodos metu trečiadienį, gruodžio 29 d. ir ketvirtadienį, gruodžio 30 d. 1 val. p.p. bus rodomas filmas "Tautinių kostiumų kolekcija" – tai Vilniuje 2003 m. per dainų šventę įvykusio renginio video juosta.

Bendras parodų atidarymas, kaip ir buvo numatyta 28 gruodžio 2 val. bus Horti Hall. Ten bus įteiktos premijos dailės ir tautodailės parodų dalyviams.

Yra ir kiti nedideli pakeitimai. Pusvalandžiu paankstinti du renginiai. ALD ir Sporto Šventės atidarymas prasidės 1.30 val., o Inžinierių-Architektų Sąjungos renginys – prasidės 10.30 val., kad duotų daugiau laiko "Pasakų nameliui". Gi Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos suvažiavimas prasidės pusvalandžiu vėliau – 11.00 val.

Sekančiame pranešime duosime visą pataisytą ALD programą. Atidžiai perskaitykite ir išsikirkite!

ALD Informacija

Džiugo tunto iškyla

Šiais metais rugsėjo 28-tą dieną, Melbourne skautės, skautai, p a u k š t y t ė s, vilkiukai ir vienas gintarėlis plaukė laivu – ekskursija Maribyrrnong upe. Išplaukė iš Footscray ir plaukė apie 2 val. Laivo kapitonas visą kelią aiškino ir pasakojo apie įdomias vietas.

Skautukai laivelyje "The Blackbird"

Rodos visi yra girdėję apie šią upę ir yra pravažiavę tiltu, bet buvo įdomu išgirsti apie upės istoriją.

Po išvykos Lietuvių namuose – visi susirinko ir valgėm blynus, blynus ir dar blynus. Blynus iškepė tuntininkė v.s. Danutė Lynkienė ir viena mama, tai Aida Tučiūtė-Žilinskienė. Sekė žaidimai ir sueiga. Sueigos vadovai buvo ps. Dona Gaylard, s.v. Rimvydas Statkus ir vyr. s. Jessica Rutkauskaitė. Žaidimus suorganizavo sesė Rasa Statkuvienė. Sugiedojom "Ateina naktis" ir labai patenkinti suegos, išsiskirstėme į savo namus. Vyr. Sesė

Skautukai valgo blynus Melbourne Lietuvių Namuose sueigos metu

Aukos Kunigui ir Parapijai

\$150 E.M. Šidlauskai, po \$100 A. Gabas, Mrs. H. Daugvila, E. Dudėnienė, \$80 A. Griškėlis, po \$50 A. Vaičiūtė, Z. Augaitis, H. Lenk, J. Petraitienė, I. O'Dwyer, J.A. Šneideris, po \$40 V. Sparvelis, I. Vilkišienė, B. Leitonas, A. Baltrūnas, \$10 N.N.

Kun. Algirdas Šimkus ir Parapijos Taryba dėkoja už aukas.

Aukos "Tėviškės Aidams"

A.A. "Tėviškės Aidų" skaitytojos Anelės Uoselienės atminimui sesuo Birutė Žvinakienė aukuoja \$20.

Po \$25 J. Petraitienė, A. Griškėlis, po \$20 A. Kairienė, A. Baltrūnas, I. Vilkišienė, I. O'Dwyer, po 15 F. Gužas, B. Leitonas, \$10 A. Stupuras, po \$5 J. Šneideris, H. Lenk, Z. Augaitis, H. Daugvila-K., A. Gabas, ir E.M. Šidlauskai.

Nuoširdžiai dėkojame už aukas ir taip pat prisuntusiems prenumeratas. "Tėviškės Aidų" administracija

KOKIĄ VALSTYBĘ IR VISUOMENĘ TURĖSIME?

(Atkelta iš 3-čio psl.)

išryškindamas akcentus. Jis teigė, kad nūdienos politika yra tiesiogiai susijusi su akademinio ir intelektualinio Vakarų šalių gyvenimu, kad politika neieškodama idėjų iš akademinio gyvenimo visada rizikuoja patekti į kultūrinį bei moralinį vakuumą.

Prelegento nuomone, "įsitikinimas, kad universitetai turi būti visų pirma specialistų kalvės ir nekišti nosies į viešąjį gyvenimą yra tikrai XIX a. koncepcija (...), kuri buvo labai stipri Vokietijoje, kad tikras kultūros žmogus išvis negali tepti rankų politika. Apskritai bet koks politinis gyvenimas tiesiog suteršia aukštą kūrėjo paskirtį." Nuomonė, kad "politika ir kultūra yra priešybės, tiesiog yra nesuderinamos", teigė profesorius.

Nėra sprendimų be pilietinio solidarumo

"Turime pripažinti, kad mes esame paveldėję izoliuoto nuo viešojo gyvenimo, universiteto modelį (...) Suprantama, sovietmečiu buvo sunku tikėtis ko nors kito. Viešojo gyvenimo vertybės buvo tik surogatai ir apgailėtinos karikatūros (...) Liberalinė demokratija ir visa demokratinė politika negali negauti impulsų iš akademinio gyvenimo. Tai yra neįmanoma. (...) Politika demokratiškai krašte yra neįmanoma be moralinės ir pilietinės lyderystės, kuri taip pat turėtų būti ugdoma aukštosiose mokyklose. Ir dar, neišalpinamas nuo viešojo gyvenimo, įsitikinimas, kad visų svarbiausia yra pasiekti kvalifikacijas, apdovanoti toms kvalifikacijoms tam tikrą skaičių žmonių ir vėliau juos išsiuntinėti į darbovietes, arba sukurti tam tikrą specialistų grupę. Tai, mano manymu, (...) tik išryškina technokratinę mokslo koncepciją, kuri byloja apie tai, kad patys specialistai patys savaime gali išspręsti svarbiausias visuomenės problemas. Specialistai be tam tikros viešosios erdvės ir be tam tikro, jeigu norite, pilietinio solidarumo, nieko negali išspręsti. Todėl

viešojo gyvenimo atmetimas, intelektualiniame gyvenime yra pakankamai pavojingas reiškinys, kuris gali brangiai kainuoti, – akcentavo pranešėjas.

L. Donskis atkreipė dėmesį į "pačią destruktiviausią tendenciją: kalbėti su žmonėmis kaip su nesubrendusiais (...), kaip su tokiais, kurie turi būti pripildyti kažkokių tai nuostatų, idėjų ar vertybių. Tarsi žmonės ne patys turėtų ugdyti save ir rinktis tas vertybes, bet lyg tai jiems reikėtų jus sukūsti." Tokią schemą pranešėjas vadino pavojinga, nes jeigu žmonės sąmoningai nedalyvauja viešajame gyvenime, tai "neįmanoma jokia specialistų ypatinga misija." Vertybės sąmoningai pasirenkamos kultivuojamos ir realizuojamos, bet "jas nuleisti iš viršaus yra neįmanoma."

Pilietiškas- solidarumo ir atsakomybės išraiška

Br. Arūnas Peškaitis, OFM skaitė pranešimą "Bažnyčia ir pilietiškas". Krikščioniškasis socialinis mokymas "pasisako už visybiską požiūrį į žmonių bendrijos gyvenimą ir pilietiskumą mato kaip solidarumo ir atsakomybės išraišką." Pranešėjas teigė, kad "paradoksalu, bet atsakydama paminėti savo krikščioniškosios tapatybės šaknis Konstitucijoje, Europos Sąjunga nepaliudijo savo atvirumo, o patvirtino uždaro, gynybiškumo tendencijas. Europa atsisako misijų dvasios, tepasilikdama "misijų marginalija"-kolonijinė politika." Pranešėjo nuomone, kolonijinė ES politika – tai "Trečiojo pasaulio išnaudojimas", kuris gimdo baimes, o taip pat "siekis užsidaryti klitiniame „gerovės klube“, Buvę neiškęs, kam taikomas priekaištas dėl "kolonijinės politikos", kai vienintelė Europos valstybė, turinti kolonijų ir tebesiantis

kolonijinį karą čekėnų Ičkerijos Respublikoje yra Rusija?

Prieštariniai vertintinas ir kitas pranešėjo teiginys: "Plėsti malonės horizontus – tai veikimas, neapsiribojantis dabartimi; tokiam veikimui rūpi ir praėjusi – pirmiausia ne herojiška, bet ta slepiama ir gėdinga, kurios migloje atsiveria, tarkim, dešimtys tūkstančių nužudytųjų holokausto aukų." Nepaminėjus, kad pavergtoje Lietuvoje, keičiantis okupantams, abu totalitariniai režimai: komunistų – "klasių"-rasiniu ir nacių – rasiniu požiūriais, vykdė genocido politiką, peršamas įvaizdis, neva, vieno režimo nusikaltimai yra mažiau gėdingi, negu kito. Zydas Norman G. Finkelstein, nagrinėdamas savo knygoje "Holokausto industrija" šią skaudžią ir opią temą, rašo, "tačiau bet koks moralinis skirstymas į "jų" ir "mūsų" kančias savaime yra moralinis iškraipymas." Knygos autorius teigia, kad "Nacių holokausto nenormalumas kyla ne iš paties įvykio, bet iš tos industrijos, kuri išaugo iš šio įvykio ir jį eksploatuoja. Holokausto industrija visada yra bankrotas."

Politinis susvetimėjimas Lietuvoje

Tarptautinių santykių ir politikos mokslo instituto dėstytoja Ainė Ramonaitė kalbėjo apie politinį susvetimėjimą Lietuvoje. Pagal šį rodiklį Lietuva lenkia ne tik savo kaimynes Latviją, Estiją, Lenkiją, bet ir Bulgariją bei Rumuniją, o pranešėjos nuomone "viena iš tokios situacijos priežasčių yra pilietinio švietimo, ypač suaugusiųjų politinio raštingumo, spragos." Idealus pilietis – politiškai sąmoningas ir aktyvus, antra – lojalus demokratijos principams ir institucijoms. A. Ramonaitė pamatuotai teigia, kad "Politinio angažuotumo ir politinės paramos sėkmingas derinys

sudaro pilietinės kultūros pagrindą, ant kurio laikosi bet kuri demokratinė politinė sistema. Jei trūksta bent vieno iš šių dviejų komponentų, anksčiau ar vėliau demokratija susidurs su rimtomis problemomis: jei piliečiai politiškai aktyvūs, bet priešiški valdžiai ar režimui, šaliai gali grėsti politiniai neramumai, o jei piliečiai lojalūs sistemai, bet politiškai pasyvūs, valdžiai atveriamas kelias savivaliavimui. Kai visuomenėje trūksta ir vieno ir kito, t.y. piliečiai yra nepatenkinti ir pasyvūs, šalyje vyrauja politinis susvetimėjimas – blogiausias valstybės ir piliečių santykio tipas, vedantis prie laipsniškos demokratijos erozijos arba "žemo lygio" demokratijos užkonservavimo."

oi ilgoka citata pakankamai ankiai nusako pranešimo esmę, bet nutyli bene pačią svarbiausią tokios padėties susidarymo priežastį. Rytų imperinės kolonijinės politikos smagaly pasitarusius dvejus metus buvo nutaikytas į Lietuvą ir nebe pagrindo. Lietuva labai nuosekliai pirmavo pasirengimuose į NATO ir ES. Tų procesų nepavyko sustabdyti jokiomis provokacijomis. Nedraugiški Lietuvai jėgų pastangos buvo nukreiptos į vidaus reikalus. Pilietiško, o drauge ir demokratijos erozija buvo planuojama ir eskaluojama iš svetur. Būtų labai neapdairu to nepastebėti. Beje, tai patvirtina ir pastarieji Rusijos absurdiški reikalavimai Lietuvai, būtent, apmokėti... agresijos, aneksijos ir vykdytų genocido nusikaltimų išlaidas.

Pranešėja tvirtina, kad "pilietinis švietimas tokioje situacijoje yra vienintelis ir visiškai realus būdas keisti situaciją."

Balninukų pradinės mokyklos mokytoja Jonė Maniūskienė nušvėtė besilavinančios kaimo bendruomenės reikalus, o dr. Nerija Putnaitė kalbėjo apie Lietuvos universitetų pilietinės misijos galimybes ir trūkumus.

Visuomenės pilietiniu švietimu ir politiniu raštingumu susirūpinta vėlokai, bet anaipol ne pervėlė. Valstybė turme, o jos ateitis mūsų pačių rankose. Pilietinei visuomenei jokios provokacijos nėra baisios.